



3851

29/4/02

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE  
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,  
AMBTENARENZAKEN EN BUITENLANDS BELEID,**

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 1999 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering, gewijzigd bij besluit van 11 mei 2001 en van 13 juli 2001 ;

Gelet op het ministerieel besluit van 27 april 2001 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 07 maart 2002,

**BESLUIT :**

**Artikel 1.** Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998:

Wegens de artistieke en historische waarde:

**- als monument:**

Parochiekerk Sint-Eligius, gelegen te  
Kruishoutem (Kruishoutem), Markt;

bekend ten kadaster:

Kruishoutem, 1<sup>ste</sup> afdeling, sectie B, perceelnummer 372C.

Wegens de artistieke en historische waarde:

**- als monument:**

Dekenij met inbegrip van tuin, ommuring en hek, gelegen te  
Kruishoutem (Kruishoutem), Pastorijstraat 15;

bekend ten kadaster:

Kruishoutem, 1<sup>ste</sup> afdeling, sectie B, perceelnummer 238B.

Wegens de historische waarde:

**- als monument:**

Oud gedeelte van omhaagde begraafplaats met kerkhofkruis en grafkapel, gelegen te Kruishoutem (Kruishoutem), Pastorijstraat;  
bekend ten kadaster:  
Kruishoutem, 1<sup>ste</sup> afdeling, sectie B, perceelnummer 242C.

Wegens de artistieke en historische waarde:

**- als monument:**

Kasteeldomein met kasteel, omgrachting, aanhorigheden, park, dreven en waterbevoorradingssysteem, gelegen te Kruishoutem (Kruishoutem), Kasteelstraat 6, 8; 10  
bekend ten kadaster:  
Kruishoutem, 1<sup>ste</sup> afdeling, sectie B, perceelnummers, 143A, 144B/deel, 148/deel, 252A, 253A, 254A, 254C, 255A, 256A, 257A, 258B, 258C, 259, 260, 261, 262, 263, 264C, 265A, 265B.

**Artikel 2.** Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Het algemeen belang van deze monumenten binnen de dorpskom van Kruishoutem wordt als volgt gemotiveerd: Kruishoutem is een mooi voorbeeld van kasteeldorp met een sterke historische band tussen de kerk, kerkhof, de pastorie en het kasteel met tot op heden behouden tastbaar erfgoed van een uitzonderlijke kwaliteit.

**De historische waarde van de parochiekerk Sint-Eligius:**

- Voor de nieuw te bouwen kerk werden vooraanstaande kunstenaars aangetrokken: architect P. Croquison, F. Dumon, Janssens en Dhaenens
- In de kerk bevindt zich de 19<sup>de</sup>-eeuwse tribune geschonken en voorbehouden aan de familie Desmanet de Biesme – vander Meere toenmalige kasteelheren van Kruishoutem
- Het noordaltaar werden geschonken door A.E. van Pottelsberghe de la Potterie kasteelheer van Herlegem
- Het zuidaltaar werd geschonken door de familie Van Themsche

**De artistieke waarde van de kerk:**

- Het kerkgebouw vormt samen met de schilderijen, het meubilair, de beelden en glasramen een mooi voorbeeld van neogotische kunstproductie
- De kerk vormt een fraai voorbeeld van de vroege neogotiek, meer bepaald de 'Style à la Cathédrale', in het oeuvre van architect P. Croquison
- De muurschilderingen van de hand van Janssens zijn een mooi voorbeeld van de productie van het atelier tijdens de hoge neogotiek
- Het kerkmeubilair uit het atelier van F. Dumon is typisch voor de meubelproductie tijdens de hoge neogotiek

**De historische waarde van de pastorie:**

- De pastorie met omringende pastorietauin vormt een essentieel onderdeel van de dorpskom

- De constructie van het eind 18<sup>de</sup>-eeuwse pastorie is een rechtstreeks gevolg van de wet van 25 september 1769 getekend door Keizerin Maria Theresia

**De artistieke waarde** van de pastorie:

- De pastorie bevat verschillende elementen (trap, binnendeuren, hoekkast) welke verwijzen naar de 18<sup>de</sup>- eeuwse situatie
- De muurschilderingen in de pastorie zijn unieke getuigen van de 19<sup>de</sup>- eeuwse romantische visie op het plattelandsleven

**De historische waarde** van de begraafplaats:

- De begraafplaats vormt een essentieel onderdeel van de dorpskom van Kruishoutem
- Het ijzeren kerkhofkruis, gesteund door vier engelen, is een getuige van de 19<sup>de</sup>- eeuwse devotie
- De begraafplaats werd aangelegd in 1844-45 op gronden verkocht door burggraaf Desmanet de Biesme, toenmalig kasteelheer van Kruishoutem
- De Z.O.-begrenzing van het kerkhof is gevormd door een imposante oude geschoren taxushaag
- Op de begraafplaats bevindt zich verschillende monumentale gegraven van belangrijke Kruishoutemse families en de grafkapel van burggraaf Desmanet de Biesme en burggravin vander Meere
- De glasramen van de grafkapel Desmanet de Biesme bevatten de blazoenen van de oude heren van Kruishoutem

**De historische, meer bepaald kunsthistorische waarde** van het kerkhof :

- Het grafmonument Desmanet de Biesme heeft een fraaie vroeg neogotische vormgeving naar ontwerp van architect P. Croquison
- Het ijzeren kerkhofkruis gesteund door vier engelen, is een getuige van de 19<sup>de</sup>- eeuwse kunstuitingen

**De historische, meer bepaald cultuur-historische waarde** van het kasteeldomein:

- Het kasteel vormt een essentieel onderdeel van de dorpskom van Kruishoutem
- De kasteeldreven vormen een visuele verbinding met het dorpscentrum en de belangrijkste verkeersader, de steenweg Deinze-Oudenaarde
- Het kasteeldomein vormt een essentieel onderdeel van een goed bewaarde adellijke site welke naast het kasteel bestaat uit een poortgebouw, paardenstallen, park met dreven en vijvers, hekken, moestuin
- Het kasteel is het tastbare erfgoed van een maatschappij waar adel en dorpsgeschiedenis sterk met elkaar verbonden waren.

**De historische waarde** van het kasteeldomein:

- De site van het kasteel van Kruishoutem, van Frankische oorsprong, is vermeld als zetel van de heerlijkheid van Ayshove sinds 1227
- Het kasteeldomein is een mooi voorbeeld van de evolutie van een versterkt, omgracht heerlijk verblijf tot residentieel kasteel
- In de weilanden op het Tjolleveld ten W. van het kasteelpark bleef een uniek waterbevoorradingssysteem voor het drinkwater, de wallen- en vijverbevoorrading van het kasteel behouden, teruggaand tot de 18<sup>de</sup> eeuw, uitgebreid eind 19de eeuw en nog steeds functioneel. Het grachtensysteem en een ondergronds captatienet met bakstenen gaanderijen,

buizen en een filterhuis met filterput en bron in het midden van het Tjolleveld bleven vrijwel gaaf bewaard.

**De historische, meer bepaald kunsthistorische waarde** van het kasteeldomein:

- Het kasteel is een perfect voorbeeld van Lodewijk-XIII- architectuur in Vlaanderen
- Het kasteel herbergt een interieuraankleding welke terugkeert tot de 17<sup>de</sup>, 18<sup>de</sup> en 19<sup>de</sup> eeuw
- Het 19<sup>de</sup>-eeuwse, in landschapsstijl aangelegde, park herbergt bijgebouwen uit 18<sup>de</sup> en 19<sup>de</sup> eeuw welke representatief zijn voor hun gebruik en ontstaansperiode (koesthuis en paardenstallen, dienstgebouwen, orangerie, serres, poortgebouw, achthoekige eendenkooi, lusthuisje, ijskelder) en die inherent deel uitmaken van het kasteeldomein
- Tussen Kasteelstraat en buitengracht bevindt zich de ommuurde moestuin met bewaarde aanleg met buxushaagjes, serres, bevestigingshaken voor fruitbomen, representatief voor een moestuin bij een kasteeldomein

**Artikel 3.** Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel, 29-04-2002

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,  
Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid,



Paul VAN GREMBERGEN